

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Місячне число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня
крім неділь і руских свят
о год. 6-й пополудни.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиція
місцева у Агенції Ляндсшафт
в пасажі Гасмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а у наді-
сланім 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

Буде робота реальна!

— для тих патріотів руских, що в економічній дивизії селянства добачають підойму і завдаток до лучшої долі галицької Руси. Справа представляє ся так.

На засіданню клубу руских послів соймових 28-го грудня підніс пос. Вахнянин наглядчу потребу організації дешевого кредиту для селянства цілого краю. Кредит сей можна би подати селянам лише посредством засновання в кождім селі кас позичкових системи Райфайзена. Внесенє пос. Вахнянина прийняв клуб руский одноголосно, а 29-го грудня, на другім засіданню сойму, поставив пос. Вахнянин таке нагле внесенє:

«Переняті щирою радістю, що Всевишній дозволив Наймилостивішому Монархови нашому обходити в слідуючій році п'ятдесятилітній ювілей свого щасливого пановання в державі австрійській і краю нашім, послі рускі сойму галицького вносять: Високий сойм зволить ухвалити: Призначує ся сума 100.000 зр., платна в чотирох ратах, по 25.000 зр. річно, і віддає ся до розпорядимости виділу краєвого з тим, щоби сума та була ужита на організацію кас позичкових системи Райфайзена по наших селах і щоби через ті каси доставлено селянству відповідний дешевий кредит.»

Наглість внесення свого мотивував пос. Вахнянин тими короткими словами: Оправдую наглість мого внесення, поставленого в імени клубу руского, сим, що бачу наглу потребу, прийти в поміч обділеному селянству краю нашого.

Мотивуючи своє внесенє мериторично сказав пос. Вахнянин:

Найбільша язва, що економічно давить селян галицьких, се безперечно зростаюче чим-раз більше обдовженє землі. В послідних десятиліттях літ обдовженє се зросло до п'ятдесять кілька мільонів золотих. Зразу думано, що причиною обдовження є лихва. Засновувано проте, щоби видерти селянина з рук лихварських, множество кредитових інституцій всякого рода, почавши від банків селянських а покінчивши на численних касах задаткових, щадницях і т. д. Нині показує ся дуже наглядно, що всі ті інституції кредитові не лише не уздоровили економічного положення наших хліборобів, а ще більше обтяжили їх неможливістю. Прийшло вже до того, що нині хлібороб, дрібний чи великий, працює на банки та що працю хлібороба поїдає капітал. Треба було проте оглянутися за іншими средствами до ратовання з'убожілих селян. Средством тим явилися каси задаткові системи Райфайзена. Дорога вже нам укавана. Другі краї з своїми соймами взяли ся вже за організацію таких кас по селах. Число кас тих росте з кождим роком в других краях коронних, а сойми, як стирійський, призначають на сю ціль значні суми. Результати являють ся всюди як найкращі. Про значінє кас системи Райфайзена не потребує проте широко говорити. Хосенність їх всім нам відома. А і в тій палаті підносили вже нераз послі потребу засно-

вування таких кас і в нашім краю. Скажу лише коротко, що каси Райфайзена, основані на самопомочи, будять енергію селян і облагороджують їх. Вчорашня промова Е. Екц. маршалка скріпила надто в мені переконанє, що і виділ краєвий узнає з одної сторони хосенність таких кас, а з другої сторони констатує, що селянство наше охотно бере ся до закладання таких кас.

В річі Е. Екц. п. маршалка бачу я уступ, в котрім сказано, що потреба кредиту для селян є справою наглядною і що нема сумніву, що каси Райфайзена можуть одинокі доставити селянам кредит під найдогіднішими умовами. Обставина ся спонукала руских послів до поставлення конкретного внесення в тім напрямі. В краю нашім посідаємо в касах громадських до 6 мільонів гроша, що в більшій частині марнує ся. Гріш той треба ужити, а обовязком виділу краєвого буде: доставити потрібної моральної чи інструктивної або грошевої помочи тим громадам, котрі схотять в себе заснувати касу системи Райфайзена.

Наколи же в тій хвили ставлю внесенє, щоби в. сойм на організацію сих кас призначив відповідну суму з фондів краєвих, то роблю се для того, щоби і селяни галицькі мали пам'ятку 50-літнього ювілею пановання свого монарха. Прошу проте, в. сойм зволить прийняти се внесенє, і переказати єго бюджетовій комісії».

Сойм одноголосно прийняв се внесенє. Каси ті, о скільки нам сказано, мали би носити імя: «Ювілейні каси системи Райфайзена».

З виводів пос. Вахнянина, котрими мотивован своє внесенє, видний плян, де і в який спосіб мав би виділ краєвий приступати до закладання згаданих кас. Они повставали би в першій лінії там, де громада, а властиво інтелігентні люди громади, дали би почин до заложення. Виділ краєвий мав би лише задачу, подати до всего потрібні інструкції, статут, средства організації і піддержку грошеву на перший початок, наколи би локальні средства показали ся недостаточними. З сего і виходить, що тепер лучає ся інтелігенції рускій добра нагода, взяти ся за реальну роботу коло придбання селянам того найдешевшого кредиту личного, отже не сполученого з жадними коштами, який можуть доставити селянам лише каси Райфайзена. Поле до роботи широке і вдячне, а з поправою економічного бити тісно звязані добро і сила народа.

Д О П И С Ь.

З містерий заряду руско-народного театру.

Для поясненя сумних а доси укриваних відносин рускої народної сцени поміщаємо надісланий нам опис містерий, які завели ся там від часу, як управу театру обняла «Руска Бесіда». Голос сей походить з достовірного круга, а притім добре обзваченого і з справами руского театру. Сподіємо ся однак, що й близше інтересовані сторони заберуть свій голос в тій справі і запобіжать неминучому упадкові сей народної інституції.

В році 1892 переняло Тов. «Руска Бесіда»

у Львові руско-народний театр від Ів. Біберовича під власний заряд на зиск і страгу. До згаданого театру привязана краєва субвенція 7250 зр. ав. валь. в рік. Під той час платня персоналу доходила до 2000 зр. місячно. Ів. Біберович фаховий, опитний підприємець, виходив на театрі ціло, ба навіть з'умів заощадити кілька тисяч.

«Руска Бесіда», товариство приватне, замкнене в своїм тіснім кружку, а складаюче ся з людей: урядників, професорів і інших, котрі не мають ані нагоди, ані часу, а по частині і відповідного підготовлення, щоби могли серйозно розглянути ся в ділах і потребах театру, а тим менше зрозуміти той зовсім віддільний «світ» артистичного, скитального життя. Додати ще треба, що люди, котрі мали-б становити о судбі театру, не мусять навіть належати до других, поважних наукових, літературних, просвітних товариств, але через те, що є членами «Бесіди» можуть через просте голосованє заряджувати інституцією, на котрій зовсім не розуміють ся. Ось і зразу настановила «Бесіда» на адміністратора, з абсолютною властивістю директора в особі молодого, неопитного дістара В.... Усюди є хитрі, підступні та самолюбиві характери. Не диво, що того молодого директора окружили такі темні духи, та що дійшло аж до «амурних» подій..., котрі закінчили ся по 3 місяцях дефіцитом около 2000 зр. і видаленєм адміністратора разом з значною частию персоналу театру.

Тоді «Руска Бесіда» упросила на директора п. Ів. Гуляя, котрий з самопожертвованєм через цілий час віддавав свій труд і гроші на службу рускому театрові. Одно лиш, що мусить ся закинути тому добродієви театру, то є: що він зачепив у дружині театральній рівність особисту усіх членів театру. Де, як де, але в театрі, поки що, така засада впровадити не дасть ся, бо там є люде—збиранина—в більшій частині звихнені. Здібність, пильність, безпестанна праця і сприт, отсе прикмети, які різнять і виносять одних по над других. Отже в наслідках мусить дійти до того, що самі менше спосібні, опановані ідеєю рівності, щоби допняти ся до перших, імають ся шпиреня, інтриги і т. п. Як довго той п. Гуляй, чоловік поважний, тактовний перебував при трупі, то усе ще тушувало ся, але по уступленю єго, ті пристраси відразу загоріли повною полумією! Всі члени трупи без ріжниць віку, кваліфікації і становища станули до урни виборчої на директора. Щож з того вийшло? Ото: самі перворядні труженники уступили на задній плян, знеохотили ся до роботи, а верховодили люде, недоспілі велити. Але ґрунт був добре підготовлений так, що помимо закулісових невідгод театр на вні представляв ся поважно, а під взглядом матеріальним по замкненю рахунків касових в р. 1895, представляв надвишку 3.250 зр. а. в., що ствердити можуть контролери трупи пп. М. Ольшанський і С. Підвисоцький. Що так оно було, свідчать вельми удачні, під кождим взглядом, вистави на сцені ґр. Скарба. В тім році став референтом руского театру п. В. Шухевич. Весь хід справ театральних, відносин «Бесіди» до дружини театральної і на оборот, на раз змінили ся і народна інституція станула разом з дружиною театальною забавкою довільних, абсолютних примх нефахового і неопитного референта. — Театр руский існує вже 33 р. Референтів було цілі десятки. Найстарші артисти

з власного досвіду і з оповідання померших товаришів, прийшли до пересвідчення, що давніші референти, як: Ан. Вахнянин, б. п. Д. Гладилович, А. Чайковский, Гр. Цеглинський, Е. Оленицький, Е. Кулачковський і Г. Огоновський були правдами покровителями штуки і по батьківськи відносили ся до дружини театральної, тож і народна сцена розвивала ся — росла. А тепер? Та о тім на другий раз.

3 Відня пишуть нам під днем 29. грудня.

Ситуація політична сконцентрована ся нині коло сойму чеського. Наколи в соймі чеськім справи уложать ся спокійно, то є наколи Німці являть ся в соймі, а Чехи з своєї сторони не подадуть їм причини до опущення сойму і наколи тойже сойм ухвалить закон язиковий для властей автономічних, на котрий би згодились і німецькі послы, то тоді кабінет бар. Гавча видасть змодифіковані розпорядження язикові для властей державних, в слід за чим прийшло би до якого-таного, хоч би лише хвилевого порозуміння меж Чехами а Німцями, і тоді би міг бр. Гавч з кінцем лютого скликати раду державну. Се одна комбінація, непевна вправді, але і не неможлива. Друга комбінація лежить в тім, що кабінет бр. Гавча, видячи неможливість порозуміння обох народів, заселяючих Чехію, видав би ще перед відкриттям сойму чеського змодифіковані розпорядження язикові. О скільки ті розпорядження мали би улягти змінам і чи ті зміни довершили ся би на основі яких-небудь пертракцій правительства з послами чеськими — на се питанє тяжко відповісти позитивно, позаяк акція ціла в тім напрямі держана в тайні. Стілько про ситуацію в Чехії.

Друга справа, що затрунула уми сфер правительственных і парламентарних, дотикає становища, яке на будуче могло би зайняти сторонництво католицьких людовців. Се річ майже певна, що бр. Діпавлі і Цалінгер яко проводирі послів тирольських станули вже дуже близько до лівих. Їх можна уважати за пропащих для теперішньої більшости парламентарної. Лишають ся лише католицькі людовці під командою дра Ебенгоха з Горішньої Австрії і Сольногороду в числі понад 20 послів. Сї стоять ще вправді по правиці, але під усливем, що правиця не займе становища виключно і *par excellence* славянського. Як би се сталось, тоді і група Ебенгоха мусіла би або стати осторонь — що є найімовірнішим — або прихилити ся також більше в сторону лівих.

Результат всего був би той, що нинішня більшість парламентарна перестала би існувати, а дальшою консеквенцією було би се, що вся правиця могла би перейти в опозицію проти нинішнього правительства.

Щоби сему запобігти, старає ся бр. Гавч позискати складові часті правиці, се значить, що правительство спекулює на розбиті сеї правиці. Сю надію на розбиті висказують і деякі дневники віденські, рефлектуючи іменно на делегацію польську і інсинуючи їй, що она в рішучій хвили вдасть ся в иньшу комбінацію сторонництв парламентарних.

Подаю вам сї комбінації яко такі, що уносять ся нині в воздухах сфер правительственных. Розуміє ся, що за правдивість їх ручити годі. Знаменне хіба те, що в загалі бр. Гавч спекулює на иньше угрупованє сторонництв в раді державній. Чи удасть ся йому довести до того, покаже недалека будучність. З всего лише видно, що в горі і в долині варить ся. Яка юшка виварить ся з всего? — годі пересуджувати.

3 Сойму.

Третє засіданє сойму галицького почалось о 10. год. рано. По відчитаню петицій приступлено до порядку дневного. Інтерес більший збудила річ пос. Щепановського, в котрій мотивував своє внесенє про переказанє права пропінанції на користь фонду краєвого. Сей фонд мав би побільшити ся в ціли, щоби міг бути зужитий на потреби краєві. Доси, в останніх 30 літах, було до 500 мільонів зр. в обороті в краю. Іменно будували ся стратегічні залізниці за 300 мільонів, а вартість землі піднесла ся о 200 мільонів

зр. В слідуючих роках не буде сего обороту грошового в краю і о стілько край наш мусить збідніти. Чим же надолжити сей убиток? І тут розвів бесідник широку річ про потребу будови локальних залізниць, на котру то будову край дасть $\frac{1}{3}$ гроша а держава мусить дати $\frac{2}{3}$ капіталу; потреба почати акцію меліорацийну на зовсім ширшу скалю, щоби ввести в рух капітали приватні; треба збільшити інтензивність продукції рільної до тої високости, якою она являє ся приміром в Чехії, де Чех на тих самих обшарах, що Галичина, продукує в троє більше як ми, де і податок ґрунтовий в тій пропорції платить ся, де селянин і в троє більше видає, як наш. Галичина мусить взятись і за скоршу регуляцію рік своїх, на що знов з фондів державних мусить одержати значний процент субвенцій і заразом порушити також приватні капітали. Галичина мусить подбати і о просвіту робітника рільного і для того бесідник похвалює проєкт Ради шкільної краєвої на інтензивніше ширенє просвіти. Галичина мусить в кінці і будити промисел фабричний і торговлю, а на сю ціль збільшити фонди банку краєвого. Притім треба подбати і цілій суспільности о те, щоби не робила безпотрібних видатків, не викидала гроша за вікно. Край наш видав на цілі продукційні річно 15 мільонів а на трукни 50 мільонів, на просвіту 5 мільонів, а на тютюн — 12 мільонів зр.

По Щепановським мотивував своє внесенє пос. Мерунович о прийнятю на фонд краєвий обовязку оплати процентів від позичок комунальних до високости 1 мільона для принесення помочи околицям, навіданим шкодами елементарними.

Відтак мотивував в двох річах пос. Барвінський свої внесенє о заведеню науки обовязкової язика руского у всіх школах середних Галичини і о заснованю рускої гімназії в Тернополі. Обі річі пос. Барвінського подамо в слідуючих числах. Слідуюче засіданє сойму заповів маршалок на 10 січня.

Вісті політичні.

Narodni Listy так кажуть про теперішнє положенє: Чехи не лише не годять ся добровільно на зміну розпоряджень язикових, але і не допустять, щоби яка-небудь зміна була прийнята без їх призовленя. Ми вправді не покликані до того, щоби давати наставленя бар. Гавчови. Він має зовсім свободну руку, може робити, що ему хоче ся і в своїм поступованю опирати ся на хибних обчисленнях. Але се буде ему також відоме, що ми не звичайні, приймаючи змін на гірше або повертати до *status quo ante*. Ми не приймемо ніяких розпоряджень, котрими би порушено рівноправність чеського народу. Ми не посідаємо нічого такого, що могли би відступити Німцям. Они-ж мають від нас ширші права. Більшість парламентарна не витворила ся для гр. Баденього, а для того і перетривала его. Для сеї більшости байдужне, що намірив робити бар. Гавч. Правиця випробувала свою солідарність в тяжких хвилях. Бар. Гавч переочив мабуть сю обставину, що ся правиця і в хвилях найбільших борб остала ся цілою. Президент кабінету обманює себе, наколи думає, що ему поведєсь розбити більшість. Так обманював себе і гр. Бадені, думаючи, що встане ему приборкати більшу посілість німецьку і вільний німецький союз, щоби дістати дальших сорок голосів до своєї розпорядимости. Кріпко звязану більшість не розібють ні громи з гори, ні кертина робота з долу.

«Vaterland», згадуючи про засіданє поодиноких соймів краєвих, каже, що мабуть ті сойми покажуть ся кріпшою підставою внутрішнього ладу, ніж парламент центральний. «Vaterland» і «Fremdenblatt» хвалять притім дуже річи гр. Баденього і кн. Санґушка при відкриттю сойму галицького. Інакше дивлять ся на справу органи опозиції німецької. «N. fr. Presse» згадуючи про річ кн. Санґушка при відкриттю сойму, балакає, що сойм галицький не заступає інтересів держави австрійської, а держави польської, збудованої на основах теорії гр. Дідушицького, с. є. на ідеї Ягайловичів, а «N. W. Tagblatt» добачає в (ще не ухваленій) адресі сойму галицького демонстрацію проти центрального пар-

ляменту. Ще иньше становище (ніби посереднє) заняла офіційна «Reichswehr» промовляючи за розширенєм автономії країв коронних, щоби облегчити задачу центр. парламенту. Річ маршалка краєвого Галичини перенята чувствами для краю як і держави в рівній мірі.

«Fremdenblatt» оправдує в окремій статі наміренє правительства, на основі котрого провізорія бюджетова була би розпоряджена аж на час шестимісячний тим, що правительство, хоч би вже в лютім скликало на ново раду державну, не надіє ся полагодити парламенту бюджету.

В соймі пруським має бути небавом внесенє предложенє на підвишенє фондів комісії колонізаційної для закупна земель польських в Познанщині і заселеня тих земель німецькими колоністами. Фонд 100 мільонів мав би бути піднесений до 200 мільонів марок. Проєкт такої підвишки вийшов з канцелярії Мікеля. Крім того наміряє правительство пруське засновати в Гданьську німецьку техніку.

В Царгороді заносить ся після вістий з Лондону на кризу кабінетову.

Америка слідить уважно за намірами Росії, і Німеччини в Китаю. Здає ся, що Сполучені держави Америки стоять в близьких зносинах з Японією і Англією.

Після вістий з Софії, на останнім засіданю болгарського собрания посварив ся пос. Краєв з міністром Величковом; оба прозвали себе кілька разів волоцюгами. Коли пізнійше виходив з галерії актор Панайтов, напало на него трох людей, убраних як служба собрания і ударило его три рази в голову. Панайтов приголомшений упав на землю, тоді завдано ему ще удари штилетом в груди, котрі однак по твердім і грубім нотесі зісвгнули ся. Повідають, що властиво ходило о Краєва, до котрого Панайтов є подібний. Рівночасно побили ся в кульорах послы Габровський і Михайлов.

Новинки.

— **День 2. січня 1898 н. ст.** буде обходити ся в судах торжественно. З нагоди впровадженя в жите нової процедури цивільної відбудуть ся по всіх місцевостях судів торжественні богослуження і торжественні засідання з принагідними промовами. В львівським карнім суді краєвим відбуде ся перша розправа, в котрій виступлять судії в тогах і біретах у вторник 4. січня 1898 н. ст.

— **Руский театр** представить сегодня «Нещасне кохання» народну драму зі співками і танцями в пяти діях І. Манька. В суботу виставить ся «Барон циганський» оперета Штрауса, а в неділю «Циганки Аза» народна драма в пяти діях з циганського жита.

— **О. Симеон Ткаченко**, крилошанин капітули станіславської, зівстав іменованій тайним шамбеляном Его Святости Папи Льва XIII.

— **Прокураторії скарбові** будуть з'організовані в сей спосіб, що від нового року будуть підлягати безпосередно міністерству скарбу.

— **Пекарський стрейк в Кракові** скінчив ся в середу угодою, котра установляє 12-годинний день роботи з тижневою платнею найменше 8 зр. До тепер плачено мінімальну квоту 180 зр. тижнево

— **Оружє а шкільна молодіж.** На представленє Ради шкільної краєвої розіслало намісництво до всіх підчинених властей розпорядженє, котрим звертає ся увагу кунців, що удержують склади пального оружя, револьверів, пістолетів і набоїв. Причиною сего кроку є випадки, які останніми часами, чи то наслідком неосторожности, чи еґзальтації учеників лучають ся часто. Ходить головню о покутних гандлярів, котрі не пересте-рігають приписів закона.

— **Львівська залага** має бути побільшена о нові відділи оборони краєвої, так піпні як і кінні. Щоби найти для тих відділів відповіднє приміщенє, удала ся коменда лядвери до репрезентації міста Львова о побудованє нових кошар і стаєн в протягу двох до трох літ. Позаяк кошт такої будови винесе після приближеного обчислення около мільона зр., отже в тім случаю громада сягне правдоподібно до фонду, визначеного Соймом на будову кошар.

— **Дар для пос. Вольфа.** Посол Вольф одержав на різдвянні свята від громадської ради міста Коммотав в Чехії яко дар 1400 німецьких марок в золоті.

— **Самоубийчий намір ученика.** В варшавській III. гімназії роздавано квартальні цензури. Один ученик VI. кл. одержавши лиху цензуру добув скоро з кишні револьвер і стрілив собі в уста. Куля вилетіла через лице. Раненого віддано сей-

час до шпиталю, але що рана не була небезпечна, отець ученика забрав его звіттам і умістив в лічницю приватній. Ученик сей відзначав ся взірцевим поведенням і тішив ся загальною симпатією, але мимо найбільшої праці був все посліднім в класі. В полишеном листі написав він, що не хоче більше жити, бо всі старання, щоби бути потіхою для родичів, оказали ся безуспішними.

— **Обида маєстату в Німеччині.** Газети берлінські доносять, що в роках 882—1888 засуджувано за обиду маєстату пересічно 439 осіб річно. Від сего часу число вироків в справі сего проступку побільшило ся значно — о цілий 33%, осіб засуджувано річно 25% більше. В р. 1896. засуджено за обиду 561 осіб. Ударяє те, що в числі засуджених стрічаємо також багато осіб малолітніх. Від р. 1890—98 засуджено 7 дітей нижше літ 15, 48 осіб в віці 15—18, а 181 в віці 18—21 літ. З 597 засуджених в 1895 році припадає на Пруси 395 (близько 66%). Сума кар за обиду маєстату в літах 1889 до 1893 виносила 1239 літ в'язниці або 175 днів в'язниці на особу.

— **Дикий чоловік.** У Відні, в слідчій шпиталі краєвого суду знаходиться незвичайний в'язень. Має то бути якийсь Йосиф Стипек, родом з Мисловце, ув'язнений за волокитство. В шпиталі позістає він під обсервациєю психіатрів. Чоловік сей має вигляд майже звичайний — а ціле лице обросло волоссям; не говорить як люди, але прямо ричить так, що тяжко его розуміти. Не пригадує собі, як зове ся і звідки походить, а пізнавано его з паперів. Говорить лиш о убийствах, рабунках і пожарах.

— **Чи їсти вечером?** Journal de hygiene так рішає квестию, чи здорово є їсти вечером і чи то може шкодити здоров'ю. Богато осіб — говорить він — не будучи рішучо хорими, виглядає слабо, утло. Причиною сего є лише довгі відступи межи годинами наших снідань, обідів і вечер. Логічно треба би відживлювати організм тоді, коли найлегше заходить в ній переміна матерії — т. є. підчас сну, бо завдяки загальному спокою всі функції тіла відбуваються найспокійніше. На тій основі вечірня пожива найліпше пособляє т. зв. «набиранню тіла».

— **Мухи яко переносники зарази.** Довголітніми обсервациями і порівнуванням фактів справджено, що дуже часто заразливі недуги уділяють ся людям через мухи. Так пр. на полудні мухи, звані moustiques причиняють ся до скорого розширення малярії. Справджено часто, що скоро муха moustique сяде на недужим і утне потім здорового чоловіка, то сей послідний мушить захорувати. Хворобу розносить самиця, (бо самець не п'є людської крові і не докучає людям) і прищипляє бакції, колючи чергою людей недужих і здорових. Нині є певною річю, що мухи переносять мікроби туберкульозні, холеричні, вугликові, а навіть бакції хвороби, що ропить очи. Часто в долині, де є мухи moustiques, панує хвороба, коли знов поблизько в горі, де їх нема, нема також епідемії. Ті, що мають тверду шкіру, не підлягають малярії, прим. мурини в багнєтих околицях, де білі падають жертвою епідемії. Дятого всі учені природознавці остерігають, щоби стерегти ся мух всякого рода.

— **Воєнні сили Європи на Тихім океані** представляють ся в теперішню пору в таких розмірах. Німеччина вислала на побережа китайські дві дивізії. Перша дивізія під начальством віцеадмірала Дітріха зложена з 5 воєнних кораблів. Друга дивізія під начальством кн. Генрика зложена з 4 кораблів воєнних. Ціла флота російська на Тихім океані числить 30 кораблів з 7 суднами торпедовими, на котрих знаходиться 5.150 залози, з 22 тяжкими, 405 середними і 229 меншими арматами, Французька флота воєнна числить 10 кораблів воєнних з відповідною залогою і арматурою. Вкінці Англія посідає на всхідних водах 27 кораблів воєнних. Наколи би прийшло до якої акції воєнної європейських держав проти Англії, то сили воєнні відносили ся би до себе як 56 : 27.

— **Без огня і гуку** мож буде тепер убивати людей. Винайдено вже бездимний порох, однак по кождім вистрілі видко ще полум'я і чути гук, що вказувати може неприємні леви заняту позицію і звернути туди стріли. Французький полковник Гумберт винайшов тепер гармату, що по вистрілі не видає ані огня ані гуку. Прикріплює він щільно до кінця гарматної люфи сталевий блок, що є неначе єї продовженням і має в собі отвір, через котрий переходить стріл. В стінах блока уложено заступ, котра в тій самій хвили, коли стріл опускає руру, замикає герметично єї отвір, ділаєм самих виходячих газів. Газу ті не можуть добувати ся на верх не викликають полум'я

ані гуку, котрий повстає з розпирення стиснених газів на свободнім воздуху. Задержані газу виходять поволи малими отворами в блоку, зверненими взад, причім той, що обслуговує гармату, є заслонений екраном. Подаване гармати в зад по вистрілі є також значно зменшене. Та сама система може бути примінена і до ручного оружя. Місто засуви, уживає ся тут замикаючої щільно люфу кульки, котра вискакує зараз по переході стрілу із стіни продовження, випробованого в люфу. Система ся не вимагає зміни існуючих гармат або ручного оружя, а лише прикріплення додаткових механізмів. Полковник Гумберт робив вже публичні проби з такими гарматами і показало ся, що біють знаменито.

— **Просьба «Шкільної Помочі» у Львові.** У нас тепер зима зі всіма наслідками тяжкими для бідаків. В місті Львові дорожня, докучлива найбільше бідним родичам, що то мають численну семью до викормлення, приодія і виховання. До найбільшійших жителів дорогого Львова належать безперечно Русини, що то мають дуже маленькі доходи а з них мусять оплачувати високі чинши за мешкання тісні, темні, вогкі. Дітям таких родичів, наколи они Русини і ходять до руских шкіл у Львові, приходять в поміч добродійні люди, сполучені в товариство: «Шкільна Поміч у Львові». В нинішніх часах діти львівських бідаків заповняють уже три народно-руські школи: одну мужеску, одну жіпану і одну женську, а товариство «Шкільна Поміч» опікується ними після змоги, заосматрюючи найпотрібніших школярів і найбільшійшій школярки в час книжками, зошитами, пераїми, обувію, одежію, бо навіть харчем. По тій причині се добродійне товариство тішить ся симпатією кождої щирої душі, відчуваючої крайню нужду ближних, і дістає від неї щедрі жертви на свої гарні, бо загально людські цілі, і без окремих просьб. Коли-ж однак потреби львівського товариства «Шкільна Поміч» вельми великі і з розвоєм згаданих шкіл більшають з кождим роком а щедрі жертви поодиноких членів-добродіїв не вистарчають на се, то оно змушене пригадати ся знов ширшій жертволюбній публіці у Львові і в краю та сею просьбою молити о ласкаве надіслання щедрих датків на адресу: Товариства «Шкільна Поміч у Львові» в рускім «Народнім Домі».

— **Різдвяна пригода.** Син буковинського посла до ради державної д-ра Стефановича, правник з Праги, їхав на латинські різдвяні свята до Чернівців. По дорозі вступив до села свого батька в Галичині, був там на польованю, а в п'ятницю хотів залізницею з Станиславова дістати ся до Чернівців. В Дрогобичі зміняв він сотку на десятки і дав з них одну десятку слугачому, щоби купив єму карту до Чернівців. Вже сів до вагону і поїзд мав рушати, аж нараз вибігає на перон залізничний урядник і голосно питає, хто з подорожних купував карту і кляси до Чернівців. К. Стефанович зараз зголосив ся з вагону і дав урядникові иншу десятку. Поїзд рушив і справа здавала ся залагодженою, хоч знов з другої сторони Стефановичови яко правникови якось дивно виглядало, що справу фальшованя банкнотів трактує так легко. Але ледви заїхав поїзд на станцію Оттинія, ввійшов до вагону жандарм і арештував Стефановича. Его завели до повітового суду. Але-ж правник знов знав, що задля такого тяжкого злочину, як фальшованя банкнотів, повинні его відставити до окружного суду. Тож сейчас зажадав відставлення до станіславського суду. Припадково були тоді ще в уряді радники Пшибильський і прокуратор Кіліян. Стеф. виказав, хто він є, і его випущено сейчас на волю. Тимчасом повідомлено его батька телеграфічно о цілім випадку і він враз з адвокатом др. Стешельбіцким поїхав до Станиславова, але в Станиславові вже не застав свого сина, бо сей поїхав вже далі до Чернівців. Так послови Стефановичеві не остало ся нічого иншого, як подякувати станіславському прокураторові і радникові Пшибильському за скоре випущення его сина на волю, та вернути до Чернівців, де враз з сином міг празнувати різдвяне свято.

— **Конкурси «Просьвіти».** Головний виділ тов. «Просьвіти» розписує конкурс на такі популярні брошури: 1) О розумній управі рілі, 2) О живленні інвентаря, 3) О стаєнних навозах, 4) О риболовстві і новім законі ловецьким. Надто оголошено конкурс на 5) Популярний твір драматичний і 6) Народне оповіданє. Речинець конкурсів до кінця марця 1898. р. Праці приняті перейдуть на власність «Просьвіти» за оплатою гонорара по 15 до 25 зр. від аркуша.

Наука, штука, література.

— «Правда» ч. 50. містить: Весела чеснота. — Домашній промисл. — Промислове шкільництво в Галичині. — Деревце. — Що стало ся з голодовою підмогою? — Що буде з радою державною? — Мати. — Наука соціалістів. (Дальше.) — Сміх і горе.

Телеграми.

Чернівці, 30. грудня. Збори румунських мужів довіря рішили поступати солідарно з правницею.

Відень, 30. грудня. Урядова «Wiener Ztg.» оголосила днес відручне письмо цїсаря з 29. с. м., котрим замкнено XIII. сесию ради державної. Наслідком замкнення ради державної устає посольська ненарушимість, всі внесення послів і правительственні предложенія і інтерпелляції сходять з дневного порядку. При скликаню ради державної треба буде на ново вибрати президию палати і комісії.

Відень, 30. грудня. Півурядово впевняють, що рада державна буде скликана по скінченю соймових сесий.

Відень, 30. грудня. «Wiener Abendpost» оголошує розпорядженє міністра справедливости, видане до президії висших судів краєвих, щоби звернули увагу судових практикантів, що від 1. січня 1898 н. ст. буде вимагати ся трилітньої практики до зложеня судейского іспиту. Хто проте хоче служити тільки два літа, мусить зголосити ся перед 1. січня 1898. (Троха за пізно оголошенє наступило, бо 29. с. м.).

Відень, 30. грудня. Проф. Менгер, посол з клубу централістів виголосив вчєра відчит на тему: Правне значінє послідних подій в парламенті. Впровадженє поліції до парламенту назвав суперечним з законом і вказав, що язикову квестию потреба доконечно упорядкувати в законодавній дорозі. Язик населеня треба доконечно узгладити при поступованю цивільним і карнім.

Відень, 30. грудня. Міністер залізниць потвердив статут емеритальної інституції для австрійських урядників льокальних залізниць. В сей спосіб урядники льокальних залізниць і їх родини будуть мати забезпечену емеритур в тій високости, що урядники більших залізниць. Належить сподівати ся, що всі льокальні адміністрації приступлять до сеї інституції. До тепер зголосило ся вже 11 адміністрацій.

Хєб, 30. грудня. Німецькі академики разом з богословами відбули тут віче, на котрім ухвалено домагати ся перенесеня німецьких інституцій з Праги до иншого міста, сли німецькі студенти не знайдуть достаточної оборони перед ческим населенєм.

Будапешт, 30. грудня. «Budapesti Hirlap» доносить, що архикнязь Йосиф уступить з становища начального вождя гонведів. Его наслідником має бути арх. Евгеній. «Orszagos Hirlap» впевняє, що угорське правительство порозумівало ся що до проекту нової унії цлової і торговельної, одержало формальне приреченє, що по скінченю міжнародних трактатів торговельних тарифа цлова уляже ревізії користній для угорських продуктів рільних.

Берлін, 30. грудня. Стан здоров'я Бісм арка значно погіршив ся.

Марсилія, 30. грудня. Цїсарева Єлисавета прибула тут вчєра. Урядового принятя не желала собі. Тільки генеральний консуль австро-угорський і командант яхту «Мірамаре» були присутні. Цїсарева виглядає дуже добре. По дорозі втали єї товпи народа.

Льондин, 30. грудня. Англійська флота вплинула до пристани Гамільтон. Флота японська концентрує ся також в тій пристани.

Головний склад в аптіці

161 106—?

Львовянка

найлучше гігієнічне мило о 4 запахах:

піжма, бзу, конвалії і фіолків.

11

Цїна 35 кр.

Жигм. Рукера

під «Срібним орлом» у Львові.

Цінник львівської палати торговельної і промислової.

Львів дня 28. грудня 1897.

I. Акції за штуку.

Зеліз. г. Кар. Людв. по 200 зл. мк.
Зеліз. Львів-Черн.-Ясси по 200 зл. вальсрбл.
Банку гіпот. гал. по 200 зл. в. а.
" кред. гал. по 200 зл. в. ав.
Гарбарні в Ряшеві по 200 зл. в. ав.
Фабрики вагонів в Сяноку перед тим Ліпінського по 500 кор. в. ав.

пла- тять зл. кр.	жада- ють зл. кр.
215 —	218 —
282 —	285 —
380 —	390 —
— —	210 —
200 —	210 —
250 —	260 —

II. Листи заставні за 100 зл. в. ав.

Банку гіп. г. 5% в. ав. з 10% пр.
" " " 4 1/2% " " лос в 50 л.
" " " 4% " " в 601 по 200 К.
" краєв. 4 1/2% в. ав. лос в 51 л.
" " 4% в. ав. лос в 57 л.
Т. св. 1) д. гал. земс. 4% (першаemis).
" " " 4% лос в 41 1/2 літ
" " " 4% " в 56 літ

110 20	110 90
100 —	100 70
96 70	97 40
100 50	101 20
97 50	98 20
97 80	98 50
97 50	98 20
97 10	97 80

III. Обліги за 100 зл.

Гал. фонду пропін. 4% в. ав.
Буков. " 5% " " "
Комунальні Банку кр. 5% (2 ем.)
" " 4 1/2% (3 ем.)
Зелізниці локальні 4% по 200 кр.
Юзички краєв. 6% ва. з року 1873
" " 4% " 1891
" " 4% по 200 кор. з р. 1893
" м. Львова 4% по 200 кор.

97 80	98 50
102 75	—
102 10	102 80
100 10	100 80
96 50	97 20
103 —	—
— —	—
97 80	98 50
97 —	97 70

IV. Льоси.

Міста Кракова
" Станиславова

25 25	27 25
42 —	—

V. Монети:

Дукат пісарский
Наполеондор
Пів-імперіал
Рубель російський срібний
" " паперовий
1 0 марок німецьких

5 62	5 72
9 49	9 59
9 55	—
1 20	1 25
127 50	128 50
58 55	59 —

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го жовтня 1897.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
приходить о годині			відходить о годині		
7:30		з Іцкан	6:00		до Підволочиск з голови. двірця
7:50		" Янова	6:10		" Іцкан
7:52		" Тернополя на Підзамче	6:15		" Підволочиск з Підзамча
8:05		" Лавочного	8:40	6:45	" Іцкан
8:15		" Тернополя і Бродів на головний дворець			" Кракова
8:25		" Сокаля		8:50	" Янова, Калуща, Хирова
9:10		" Кракова		9:20	" Скольного
10:35		" Ярослава		9:25	" Сокаля
1:15		" Янова		10:05	" Підволочиск з головного двірця
1:30		" Кракова		10:27	" " з Підзамча
1:40		" Скольного Стрия, Калуща, Хирова		10:45	" Іцкан
1:50		" Черновець	1:55		" Підволочиск з головного двірця
2:15		" Підволочиск на Підзамче	2:08		" " з Підзамча
2:30		" " головний дворець	2:40		" Черновець
5:25		" Сокаля	2:50		" Кракова
5:35		" Підволочиск на Підзамче		3:05	" Стрия
5:45		" Іцкан		4:40	" Ярослава
Ніч			Ніч		
3:04		з Підволочиск на Підзамче	4:40		до Кракова
3:30		" " головний дворець	5:20		" Лавочного
5:10	6:00	" Кракова	6:24		" Янова лиш в будні дни
	6:55	" Підволочиск на головний дворець	6:45		" Кракова
8:45		" Кракова	7:05		" Сокаля
	9:10	" Іцкан, Бергомету з виїмком понеділка	7:25		" Тернополя з головного двірця
	9:30	" Кракова	7:30		" Лавочного
9:43		" Підволочиск на Підзамче	7:47		" Тернополя з Підзамча
9:50		" Іцкан	7:48		" Янова
10:00		" Підволочиск на головний дворець	10:30		" Іцкан
	10:20	" Стрия, Хирова	11:00		" Кракова
	12:10	" Лавочного	11:37		" Підволочиск з головного двірця
					" " з Підзамча

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупні:

Сьвітло церковне

вирост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилах почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франк. ВІНО в 5 кіл. барилках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франк. — Інші товари по умірених цінах. 72-?

АГЕНЦИЯ ЧАСОПИСИЙ

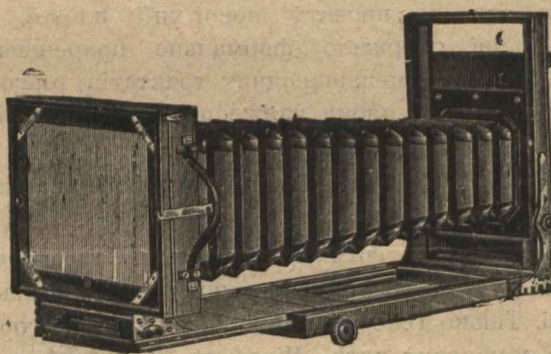
А. ЛЯНДОВСКОГО

у Львові, Пасаж Гавсмана (Гранд-Готель)

приймає передплату на всі часописи у всяких язиках і доставляє їх до дому без всякої доплати.

Перший християнський

ново отворений склад апаратів і всіляких приборів

до заводової фотографії і для П. аматорів поручає низше ціи у всіх фірмах краєвих і заграничних. Апарати від 6—250 зр. на складі. — Висилка на провінцію відвортною поштою виконує ся. — Найбільшій і найдешевший склад всіляких приборів до фотографії. На жадає виписує ся апарати до великості 24:30 (за винагородою 2% вартості апарату) з об'єктивами Voigtlander'a, Steinheil'a, G6erz'a і т. д.

Едмунд Бродковский

Львів, ул. Баторого 22.

131 35—140

Учитель

орган руского Тов. педагогічного двотижневник педагогічно-науковий, виходить від 1-го червня 1889 у Львові ул. Вірменська ч. 2. Передплата на цілий рік 3 зр., на пів року 1.60 кр., на чверть року 1 зр.

10000

туток цигаретових за 1 зр. поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

Львів, улица Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 туток разом опакowane і відсилка franco.

„ДНІСТЕРЪ“

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

У ЛЬВОВІ

в домі »Просьвіти« Ринок ч. 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне припорученє Воч. Духовенству всім вірним через Ем. Кард. Митр. і Преосв. Еп. Ординарияти всіх трех Епархій, обезпечає будинки, худобу, господарські внаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнижшою оплатою.

Шкоди ліквідувє ся і виплачує ся сейчас по пожарі а договори заключені з першими Товариствами контрасекураційними подають „Дністрові“ можливість обезпечувати і виплачувати і найвищі суми.

Поліси »Дністра« приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністеръ“ після всіх можливих комбінацій в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає як найкористнійші услівя і видає поліси і квіти в рускім язичі.

Товариство взаїмного кредиту „Дністеръ“ стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць вкладки до опрочентованя по 5%. Гарантія пільковита. Уділи по 50 корон. Позички уділяють ся тільки властителям реальностей, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на уділ.

Зголошеня о уділеня агенції в місцевостях де »Дністеръ“ не є заступлений, приймають ся. (69—?)

Галицкий Банк кредитовий

почавши від 1 лютого 1890 видає

4% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 30-дневним виповідженєм

3 1/2% АСИГНАТИ КАСОВІ

з 8-дневним виповідженєм,

а всі інші находячі ся в обігу 4 1/2%. Асигнати касові з 90-дневним виповідженєм будуть опрочентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4% з 30-днев. речинцем виповідженя.

Львів, дня 31 січня 1890.

Дирекция.